

Er referens

UD2025/08837

Vår handläggare

Jonas Eriksson

Remissvar gällande Europeiska kommissionens meddelande ”Den inre marknaden: vår europeiska hemmamarknad i en osäker värld. En strategi för att göra den inre marknaden enkel, sömlös och stark. COM(2025) 500 final”

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på Europeiska kommissionens meddelande.

Allmän kommentar om kommissionens meddelande

FOI välkomnar kommissionens inre marknadsstrategi och menar att en effektivare och bättre fungerande inre marknad är viktig av såväl ekonomiska som säkerhets- och beredskapsskäl. Handel och kommunikationer med övriga EU-länder är av yttersta vikt för tillgången till kritiska varor, energi och materiel i tider av kris. Kommissionens meddelande innehåller emellertid inga skarpa lagförslag, utan anger endast åtgärder som kommissionen har för avsikt att initiera under 2025–2027. FOI väljer därför att lyfta två specifika framåtblickande aspekter för den fortsatta processen.

Kapitel 1. Undanröja hinder – kraftsamling mot de tio största hindren

FOI noterar att kommissionen nästa år avser att se över direktiv 2009/81/EG om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. I meddelandet nämns möjligheten att införa en ”europeisk preferens”. En sådan preferens kan motiveras dels av marknadsskäl – för att nå skaleffekter och främja den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft – dels utifrån den osäkerhet som har uppstått om tillförlitligheten i system upphandlade från tredjeland.

FOI menar dock att en europeisk preferens ej bör uttryckas i alltför specifika termer, exempelvis i en siffersatt begränsning eller mål, då det skulle innebära en avsevärd ökning av byråkratin när målen ska implementeras. En sådan precisering skulle vidare kunna få negativa konsekvenser för leveranser av kritisk materiel, vapen och

ammunition under pågående krig eller kris. FOI vill poängtera att den försvarsindustriella marknaden särskiljer sig från andra marknader, avseende både nationella säkerhetshänsyn och risker för inlåsnings effekter i kristid, då stora upphandlingsbehov kan uppstå samtidigt i flera EU-länder.

En europeisk preferens bör enligt FOI även vägas mot fördelar med tekniköverföring och vikten av fortsatta försvarsindustriella samarbeten med likasinnade länder utanför unionen. Det är också viktigt att ta hänsyn till att en alltför begränsande skrivning kan försvåra upphandlingar av materiel eller vapen som håller högre kvalitet och ändamålsenlighet än europeiska motsvarigheter.

Kapitel 4. Digitalisering av den inre marknaden (delvis även Kapitel 1)

FOI ser det stora effektiviseringsvärdet i kommissionens intentioner om en bred digitalisering av inre marknaden för att underlätta europeiska företags etableringsmöjligheter över hela unionens territorium. FOI menar samtidigt att de föreslagna åtgärderna – tillsammans med intentionen att etablera en inre marknad för elektronisk kommunikation och en rättsakt om moln- och AI-utveckling – bör föregås av att EU:s lagstiftning om cybersäkerhet är både etablerad och väl förankrad på såväl EU-nivå som medlemsstats- och företagsnivå samt har en adekvat täckning av väsentliga och viktiga entiteter för leverantörer av samhällsviktiga tjänster.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektör Jens Mattsson efter föredragning av analytiker Jonas Eriksson. I den slutliga handläggningen har även överdirektör Lena Nyberg, chefsjurist Eva Liljefors, särskild rådgivare Mikael Wiklund och enhetschef Maria Adel deltagit.

.....
Jens Mattsson

.....
Jonas Eriksson

Sändlista:

Utrikesdepartementet (ud.imremiss@gov.se samt ud.registrator@regeringskansliet.se)

Internt FOI

Registrator

GD-sekreterare

Särskild rådgivare

Chefsjurist

AC